

CONTABILITATEA FINANȚĂRII ORGANIZAȚIILOR NECOMERCIALE PRIN PRISMA DESEMNAȚII PROCENTUALE

Conf. univ. dr. Ruslan HAREA, ASEM

This article aims to analyze the practical use of the new provisions of the tax laws of the appointment percentage of the income of employees in the amount of 2% for the funding of NGOs. It examines the practicality and accounting for these operations and how to exploit the financial resources obtained. Also outline the steps for recovery from sources designation percentage.

Cuvinte-cheie: desemnare procentuală, finanțări, organizații necomerciale, contabilitate, facilități fiscale.

Desemnarea procentuală reprezintă un procedeu modern de asistență financiară indirectă a activităților desfășurate de către organizațiile necomerciale oferită în condiții speciale din partea statului. Acest procedeu prevede asentimentul garantat de stat privind utilizarea de către contribuabil a unei părți din impozitul calculat pe veniturile sale în scopul finanțării organizațiilor necomerciale acceptate pentru a putea beneficia de aceste finanțări. Astfel, plătitorii impozitului pe venit, atât persoane fizice, cât și cele juridice pot redirectiona o parte din impozitul pe venit, calculată în baza unei cote procentuale stabilite conform prevederilor legislației către anumite organizații necomerciale, inclusiv culte religioase, care realizează activități în conformitate cu prevederile determinate către potențialii beneficiari ai acestor surse. Desemnarea procentuală se face benevol și, în cazul că nu se aplică, atunci impozitul pe venit trebuie să fie achitat la buget în mărimea lui calculată de la venitul

impozabil.

Obiectivul major al desemnării procentuale se axează pe asistența financiară degrevată de către stat sectorului neguvernamental prin motivarea contribuabilului de a participa la susținerea unor organizații necomerciale implicate în rezolvarea problemelor sociale care îl afectează pe acest contribuabil.

În similitudine cu experiența altor state (Ungaria, România, Polonia, Slovenia, Slovacia, Macedonia etc.), în Republica Moldova, s-a decis aplicarea acestor prevederi începând cu anul 2014¹.

Astfel, din 15 august 2014, au intrat în vigoare modificările la Codul Fiscal prin care se stabilește că contribuabilii sunt în drept să direcționeze anual un quantum procentual de până la 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către organizațiile necomerciale de utilitate publică, cultele religioase și părțile componente ale acestora, dacă nu au datorii la bugetul public național pentru perioadele fiscale anterioare. Contribuabilul ce poate aplica desemnarea procentuală este doar **persoana fizică**, iar entitățile economice din categoria persoanelor juridice nu pot administra aceste prevederi.

Contribuabilul persoană fizică este în drept să desemneze un quantum procentual de până la 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către organizațiile necomerciale de utilitate publică, cultele religioase și părțile componente ale acestora printr-una din următoarele forme:

a) *odată cu prezentarea declarației cu privire la impozitul pe venit*, adică până la data de 25 martie a anului următor, acesta poate decide către care ONG el poate desemna o parte din impozitul său calculat pe anul precedent și, din suma impozitului declarat, va stabili mărimea desemnării fără a depăși cota de 2%. În această situație, contribuabilul poate orienta suportul său, prin intermediul organului fiscal, care va transfera suma necesară către beneficiarul desemnării;

b) *prin transfer bancar*, ceea ce presupune plata pe cont propriu de către contribuabil a desemnării calculate din impozitul pe venitul obținut prin virarea surselor financiare direct la contul bancar al beneficiarului în limita a 2% prevăzute de legislație;

c) *prin intermediul patronului*, în situația când contribuabilul, prin cerere individuală, solicită de la angajator monitorizarea calculării și transferării surselor desemnate către beneficiarul acestora stabilit de însuși contribuabilul. Astfel, angajatorul poate lunar sau o dată pe an să calculeze 2% din impozitul pe venit al angajatului și să vireze această sumă la contul bancar al ONG beneficiar concretizată de către angajat prin cererea sa.

Există un șir de prevederi care permit aplicarea desemnării procentuale la care trebuie să corespundă contribuabilul persoană fizică, precum și beneficiarul acestor surse:

1. Desemnarea procentuală poate fi efectuată numai în cazul în care contribuabilul și-a onorat obligațiile fiscale privind impozitul pe venit pentru perioada aferentă căreia se efectuează desemnarea procentuală².

2. Destinația concretă a utilizării acestor surse se stabilește de către contribuabil în corespundere cu scopurile statutare ale ONG beneficiar. Organizațiile necomerciale de utilitate publică, cultele religioase și părțile componente ale acestora, care utilizează contrar destinației mijloacele financiare obținute în urma desemnării procentuale restituie în buget suma utilizată contrar destinației³.

3. Contribuabilul persoană fizică este obligat să prezinte Declarația cu privire la impozitul pe venit pentru anul fiscal în care a utilizat desemnarea, chiar dacă dispune doar o singură sursă de venit – salariul.

Mecanismul de desemnare procentuală și lista concretă a organizațiilor necomerciale de utilitate publică, cultelor religioase și părților componente ale acestora, care pot beneficia de direcționarea unui quantum procentual din impozitul pe venit calculat anual la buget, se stabilesc de Guvern. În așa fel, se limitează posibilitatea de acces a ONG către aceste surse, fiind oportună doar calitatea de utilitate publică ce se oferă de către instituțiile statului anumitor ONG ce corespund criteriilor enunțate în Capitolul V „Statutul de utilitate publică” al Legii cu privire la asociațiile obștești nr. 837-XIII din 17 mai 1996 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 153–156 BIS). În conformitate cu practica internațională, statul susține, de regulă, activitatea organizațiilor necomerciale de utilitate publică. În calitate de organizații de utilitate publică sunt recunoscute entitățile

¹ Legea nr. 158 din 18.07.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative // Monitorul Oficial nr. 238-246.

² Art. 15². Desemnarea procentuală, p (2), Codul Fiscal al Republicii Moldova.

³ Art. 52. Organizațiile necomerciale, p (8), Codul Fiscal al Republicii Moldova.

necomerciale, care acționează pentru beneficiul întregii societăți sau o parte a acesteia. Chiar dacă și existența asociațiilor care urmăresc beneficiul mutual (interesul exclusiv al membrilor săi) este importantă pentru realizarea dreptului la libera asociere, guvernele preferă să susțină anume activitatea organizațiilor de utilitate publică. Organizațiile de utilitate publică ajută statul la îndeplinirea propriilor funcții, economisind resurse financiare și umane ale statului, oferind servicii calitative și mai ieftine. Organul împuternicit să atribuie și să certifice statutul de utilitate publică este Comisia de certificare, care activează pe lângă Ministerul Justiției în baza Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 266 din 12.04.2011.

Totodată, se prevede ca desemnarea procentuală să fie realizată în conformitate cu un mecanism adoptat de către Guvern, precum și beneficiarii potențiali a acestor surse să fie anual incluși într-o listă aprobată de către Guvern. Aceste liste, în opinia noastră, vor implica organizații ce vor fi create ad-hoc pentru a colecta surse din partea unor contribuabili și a utiliza aceste surse doar în interes privat, ascuns sub forma unor acțiuni sociale.

În cazul desemnării procentuale de către contribuabil, persoană fizică a unei sume ce depășește cuantumul procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către organizațiile necomerciale de utilitate publică, cultele religioase și părțile componente ale acestora, acesta va fi sancționat conform art. 228 din Codul Fiscal, mijloacele financiare respective rămânând în contul instituțiilor menționate fără posibilitatea de returnare.

La rândul său, organizația necomercială care a obținut aceste surse beneficiază de facilitate fiscală în conformitate cu prevederile art. 20, punctul z¹³, potrivit căruia veniturile obținute de către organizațiile necomerciale de utilitate publică, cultele religioase și părțile componente ale acestora, conform legii, în urma desemnării procentuale, se referă la *sursele de venit neimpozabile*.

Contabilitatea mijloacelor financiare din desemnarea procentuală se va realiza doar la beneficiarul acestor surse cu unele aspecte, în situația, când contribuabilul delegă angajatorului monitorizarea acestor sume. În așa fel, la cererea angajatului, contabilitatea angajatorului va efectua următoarele reflectări:

1. Reținerea impozitului pe venit din salariul angajatului în sumă totalizată pe un an fiscal deplin:
Debit cont 531 „Datorii față de personal privind retribuirea muncii” – 15 000 lei;
Credit cont 534 „Datorii față de buget”, subcont 5342 „Datorii privind impozitul pe venit din salariu” – 15 000 lei.
2. Redistribuirea sumei privind desemnarea procentuală în mărime de 2% de la impozitul pe venit anual către beneficiarul (AO „Artemida” Drochia), concretizat de angajat prin cerere depusă pe numele angajatorului (15 000 lei × 0,02 = 300 lei):
Debit cont 534 „Datorii față de buget”, subcont 5342 „Datorii privind impozitul pe venit din salariu” – 300 lei;
Credit cont 544 „Alte datorii curente” – 300 lei.
3. Virarea la contul bancar a beneficiarului a sumei desemnării procentuale:
Debit cont 544 „Alte datorii curente” – 300 lei;
Credit cont 242 „Conturi curente în monedă națională” – 300 lei.

În contabilitatea beneficiarului desemnării procentuale, în potrivire cu cererea depusă de angajatul ce a oferit aceste surse, precum și în conformitate cu destinația lor, la fel, indicată la individual de contribuabilul, suma încasată se va înregistra prin:

Debit cont 242 „Conturi curente în monedă națională” – 300 lei;
Credit cont 537 „Finanțări și încasări cu destinație specială curente” – 300 lei.

Utilizarea surselor obținute din desemnarea procentuală, conform destinației acestora, se înregistrează prin:

Debit cont 716 „Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială”;
Credit conturile 211 „Materiale”, 213 „OMVSD”, 521 „Datorii comerciale curente”, etc.
Concomitent se decontează finanțările cu destinație specială curente prin:
Debit cont 537 „Finanțări și încasări cu destinație specială curente”;
Credit cont 616 „Venituri aferente mijloacelor cu destinație specială”.

În situația când contribuabilul nu impune o destinație concretă, stabilită în prealabil, atunci, aceste surse se constată ca alte venituri ale beneficiarului prin înregistrarea contabilă:

Debit cont 242 „Conturi curente în monedă națională” – 300 lei;

Credit cont 617 „Alte venituri (cu excepția veniturilor din activitatea economică)” – 300 lei.

Aceste surse, ulterior, la sfârșitul anului, se includ în calculul rezultatului financiar al organizației necomerciale care poate fi sub formă de **excedent** (în cadrul entităților economice – profit) sau **deficit** (la entitățile economice – pierdere) prin reflectările contabile:

Debit cont 617 „Alte venituri (cu excepția veniturilor din activitatea economică)”;

Credit cont 336 „Excedent net (deficit net) al perioadei de gestiune”.

În concluzie, putem menționa că desemnarea procentuală prin esență constituie un pas important în realizarea parteneriatului public-privat și reprezintă o sursă alternativă în finanțarea activității sectorului asociativ. Însă, impedimentele existente în aplicarea legislației, precum „listele de organizații necomerciale” și mecanismele birocratice pentru realizarea acestor măsuri demotivează atât salariații, cât și organizațiile necomerciale de a beneficia de aceste facilități fiscale reciproc avantajoase.